

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2019-03-08

Ärendebeteckning
623-5191-2018
Arkivbeteckning
623

1(8)

Svenska Cellulosa Aktiebolaget och
SCA Skogsfastigheter Aktiebolag
Ombud: Christian Marklund
christian.marklund@sca.com

(delg.kv.)

Ansökan om utträde ur Byskeälvens fiskevårdsområde

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen avslår ansökan.

Länsstyrelsens motivering

Svenska Cellulosa Aktiebolaget och SCA Skogsfastigheter Aktiebolag har i första hand ansökt, såsom ansökan slutligen formulerats, om att utesluta fisket som tillhör fastigheterna Åselet 11:1, Norrbacka 1:5 och Strandfors 1:3 ur Byskeälvens fiskevårdsområde.

Länsstyrelsen noterar att fastigheterna Strandfors 1:3 och Åselet 11:1 ägs av Svenska Cellulosa Aktiebolaget medan fastigheten Norrbacka 1:5 ägs av SCA Skogsfastigheter Aktiebolag. Båda bolagen står bakom ansökan, varför den prövas som ett enda ärende. Bolagen benämns tillsammans nedan SCA.

SCA har anfört att fisket saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området. Faktorer som minskar ett fiskes värde i dessa sammanhang kan enligt länsstyrelsens uppfattning bland annat vara att fiskevattnet ligger avsides eller är otillgängligt, att fisket är mycket blygsamt i förhållande till det övriga fiskevårdsområdet eller att fisket av annat skäl är tydligt mindre attraktivt att utnyttja. Bolaget har inte redovisat några uppgifter som enligt länsstyrelsens mening ger stöd för att fisket tillhörande Åselet 11:1, Norrbacka 1:5 eller Strandfors 1:3 i denna bemärkelse skulle sakna väsentlig betydelse för verksamheten inom fiskevårdsområdet. Det finns därmed inte förutsättningar för att utesluta det ansökta fisket på denna grund.

SCA har också anfört att fisket kan utgöra en egen enhet för fiskevård, samman med Sveaskogs fiske, samt att övriga fisken inom fiskevårdsområdet även i fortsättningen kan utgöra ett lämpligt sådant område. Länsstyrelsen finner inledningsvis att det inte går att avgöra den exakta geografiska utsträckningen av de fisken som tillhör de respektive fastigheterna på de handlingar som framkommit. Det kan dock utläsas att fisket tillhörande de tre aktuella fastigheterna inte utgör något sammanhållet område utan är uppdelat i två delar – den ena återfinns i närheten av Åselet,

den andra runt Norrbacka. Detta innebär att det kvarvarande fiskevårdsområdet som minst skulle brytas upp i tre delar om ansökan bifölls: området uppströms SCA:s fisken vid Åselet, området mellan SCA:s fisken vid Åselet och Fällfors samt slutligen fisket nedan Fällfors efter fiskarter som varken tillhör SCA eller Sveaskogs fiskefastighet Byske 11:1 (se länsstyrelsens beslut i ärende 623-4596-18 denna dag). Detta måste under alla omständigheter anses vara en olämplig lösning. Det saknas därmed förutsättningar att utesluta fiskena också på denna grund.

I andra hand har SCA ansökt om att fiskevårdsområdet ska upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas. De laga grunder för en sådan upplösning som åberopats är att förhållandena har ändrats på ett sätt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet samt att fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet.

Förhållanden som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet bör vanligtvis röra själva fiskeresursen eller vattnet. Förändringar i form av ett försämrat samarbetsklimat är enligt länsstyrelsens mening möjlig att hantera inom ramen för andra regler, exempelvis 28 § första punkten lagen om fiskevårdsområden, men i första hand genom aktivt deltagande och engagemang i föreningsarbetet. SCA har enligt länsstyrelsens förmenande inte redovisat några omständigheter som i denna mening gör det antagligt att några förhållanden har förändrats på ett sätt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet. Det saknas därmed skäl att upphäva fiskevårdsområdet och upplösa fiskevårdsområdesföreningen enligt denna punkt.

SCA har vidare anfört att fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet. Av naturliga skäl ligger tyngdpunkten i denna bedömning vid förvaltningen av själva fiskeresursen. SCA har dock inte anfört att denna skulle ha blivit lidande i sig på grund av nuvarande förvaltning. Istället tycks meningsskiljaktigheterna bottna i frågor om samarbetsklimat, hanteringen av meningsskiljaktigheter i sakfrågor och dylikt. Punkten bör enligt lagens förarbeten tillämpas restriktivt. Det har därför, enligt länsstyrelsens mening, inte framkommit skäl att upplösa föreningen heller enligt denna punkt. Ansökan ska därmed avslås i sin helhet.

Redogörelse för ärendet

Ansökan

SCA lämnade den 28 maj 2018 in en ansökan om uteslutning ur Byskeälvens fiskevårdsområde till länsstyrelsen. Av ansökan framgår bland annat följande:

SCA yrkar att ansökan prövas gemensamt med Sveaskogs ansökan om uteslutning ur Byskeälvens fiskevårdsområde.

SCA yrkar också att fastigheterna Åselet 11:1 och Norrbacka 1:5 inom Skellefteå kommun utesluts ur Byskeälvens fiskevårdsområde.

SCA ansluter sig i övrigt till tillämpliga delar av Sveaskogs ansökan.

I snart 30 år har Byskeälvens fiskevårdsområde verkat för ett samordnat fiske för fiskerättsägarnas gemensamma intressen och därmed även upplåtit fiske till allmänheten. Det är därför tråkigt att konstatera att förvaltningen de senaste åren, trots idoga försök från flera håll att motverka inriktningen, har landat i så pass stora förändringar av fiskereglerna att SCA ej längre kan stå bakom den förvaltning som bedrivs. Pågående förvaltning strider mot våra värdegrunder och även mot syftet och grundtankarna som låg bakom bildandet vid fiskevårdsområdet. Att gå ur med hela vårt innehav är dessvärre inte försvarbart ur fiskevårdssynpunkt. Härav yrkar SCA bara uteslutning av fisket för Åselet 11:1 samt Norrbacka 1:5. Gemensamt med Sveaskogs fiske finns en mycket stor potential och vilja att verka som en egen fiskeenhet där förvaltningen av älven ska styras av ursprungstanken, en älv öppen för alla.

Senare skriftväxling

Byskeälvens fiskevårdsområdesförening (nedan: föreningen) bereddes möjlighet att yttra sig över SCA:s ansökan och yttrade bland annat följande:

Det hemställs i första hand att ansökningarna ska avvisas på grund av att sökandena saknar rätt att ansöka som nu skett, eftersom allt fiske inom Fiskevårdsområdet är samfällt. I vart fall så stora delar att det inte är meningsfullt att pröva de ansökningar som nu inkommit.

Det hemställs i andra hand att ansökningarna avvisas som ogrundade och osakliga.

Det hemställs i händelse av att ansökningarna inte avvisas att samtliga fiskerättsägare informeras och får möjlighet att yttra sig eller delta i processen som följer.

Om ansökningarna inte avvisas hemställs slutligen om att samtliga kostnader för förfarandet får bäras av sökandena.

Enligt de uppgifter som framkommit inom ramen för kontakter som skett med kunniga lantmätare inom området så omfattas fiskevårdsområdet av samfällda fisken. Det krävs att alla fiskerättsägare inom det angivna samfällda fisket ansöker, vilket inte skett. Det bestrids under alla förhållanden att det föreligger grund enligt 27 § lagen om fiskevårdsområden att besluta om uteslutning enligt sökandenas yrkanden. Samtliga fiskerätter och fisken som ingår i fiskevårdsområdet utgör viktiga delar av

helheten. Det är inte lämpligt att bryta upp det existerande området till mindre enheter. Fiskevårdsområdet är ett sammanhängande förvaltningsområde på 10 mil. Det är helheten som är unikt med Byskeälven och som skapar de goda förutsättningarna för långsiktig och omfattande förvaltning av fiskeresursen och älven.

Det bestrids under alla förhållanden att det föreligger grund enligt 28 § lagen om fiskevårdsområden att besluta att fiskevårdsområdet ska upphöra eller upplösas. Det bestrids att någon av de angivna grunderna föreligger. All kritik mot föreningens verksamhet tillbakavisas som osaklig och ogrundad.

Såsom det får förstås önskar sökandena ett större inflytande och ändrade stadgar. Båda sökandena har dock varit med och bildat fiskevårdsområdet och påverkat hur stadgarna utformats. Sökandena är också de enda som under hela föreningens existens kontinuerligt haft möjlighet att påverka fiskevårdsområdet genom de fasta styrelseplatserna man har och har haft. Att inte nyttja sina möjligheter till inflytande kan inte vara grund för upplösning och utträde.

Om frågan om uteslutning ska utredas är det en angelägenhet för varje fiskerättsägare och inte i egentlig mening för föreningen. Föreningen kan således inte bära kostnaden för en eventuell förrättning.

SCA bereddes tillfälle att yttra sig över föreningens yttrande och anförde då bland annat följande:

SCA ansluter sig till Sveaskogs andrahandsyrkande.

I den fiskerättsutredning som vidtogs vid bildandet av Byskeävens fiskevårdsområde står det att finna att Åselet 11:1 både har enskilt fiske samt andelar i samfällda fisken. Det enskilda fisket uppgår till 6,8 % av det totala fisket i föreningen, dock ej medräknat Sveaskogs andel. Utöver detta enskilda fiske har det vid en snabb översyn konstaterats att det samfällda fisket inom Strandfors är helt i bolagets hand. Fisket i Strandfors utgör enligt nyss nämnda utredning 1,9 % av det totala fisket. Sammantaget äger bolaget således 8,7 % av det totala fisket enkom genom Åselet 11:1 samt Strandfors 1:3. Med detta konstaterande kompletteras yrkandet med att även Strandfors 1:3 ska uteslutas ur fiskevårdsområdet. Bolagets fastighet Norrbacka 1:5 äger ca 2 % av det totala fisket, då Fällfors 13:1 i sin helhet kom att införlivas i Norrbacka 1:5. Sammantaget äger SCA som minst 10,7 % av det totala fisket enskilt för de tre fastigheterna som ansökan nu avser. Fisket för Åselet 11:1 är emellertid upplåtet med servitutsrätt för HPC Byske AB med förmånsfastigheten Fällfors 9:3. HPC Byske AB ansluter sig till tidigare inlämnad ansökan samt vad som i detta yttrande framförs gällande sin rätt till fiske.

Det kan nämnas att SCA genom sin fastighet Byske-Selet 3:12 äger ytterligare 6 % av fisket enskilt. Inom flera samfällda områden äger SCA merdelen av andelarna. Styrelsens yttrande att allt fiske är samfällt är helt felaktigt.

Vid ett utträde yrkas att upparbetade medel i föreningens kassa ej ska utbetalas för frånträdande fastigheter. SCA efterskänker således nuvarande förening denna andel, vilket torde vara samma andel som det enskilda fisket utgår, det vill säga cirka 10 %.

Sedan föreningen påbörjat ett systematiskt arbete med att fördyra och försvåra fisket för allmänheten har SCA tillsammans med Sveaskog drivit en linje att älven ska vara öppen för alla. Det är ett arbete som sker i motström. Samarbetet fungerar inte så till den milda grad att SCA valt att efter senaste årsstämman ej längre delta i det löpande styrelsearbetet. I ett försök att motverka den stängning av älven som nu sker har SCA även lämnat in flertalet motioner, bland annat med förslaget att rösträkning på stämmorna ska kunna ske enligt andelsantal i vissa specifika frågor. Dessa motioner bemöttes av styrelsen med påståenden att det finns en dold agenda och att vi önskar utöva maktmissbruk mot mindre fastighetsägare. Motionerna bereds ej på ett korrekt sätt och vidhäftas från styrelsens sida med såväl motfrågor, antaganden och rena felaktigheter som är att likställa med förtal. Detta är såväl muntligt som skriftligt påtalat för styrelsen utan åtgärd.

Att utesluta SCA:s fiske är i motsats till styrelsens åsikt välgrundat och helt överensstämmande med paragrafens intentioner vilka står att finna i förarbetena.

Styrelsens påstående att SCA önskar mer inflytande kommer ofta upp som orsak till bolagets agerande. SCA vill återigen å det skarpaste meddela att så inte är fallet. Fiskefrågan ligger långt från bolagets kärnverksamhet. Bolagets engagemang i dessa frågor tar sig inte sällan grund i att det förväntas göra det samtidigt som det har ett ansvar för alla de naturresurser som fastigheterna ger. Som en följd av att SCA är en stor aktör med mycket mark i sina ägor har det även ett stort ansvar gentemot såväl närboende som mot allmänheten i stort.

Den uteslutning som nu sker, där man fram till årets stämma gjort skillnad på folk beroende på vart de är hemmahörande samtidigt som man utesluter de utan välbeställd ekonomi, strider mot både SCA:s värdegrund och mot syftet med fiskevårdsområdet.

Mycket bra arbete utförs av såväl styrelsen som av andra aktiva i föreningen, anslutning till iFiske och förvaltningsplanen för att nämna något. Men likt alla föreningar förekommer det punkter som lämnar mer att önska. Att det förekommer skilda meningar i sakfrågor faller sig naturligt i dessa sammanslutningar, men när dessa skilda meningar inte behandlas på

ett korrekt och vuxet sätt leder detta till motsättningar, välkända av såväl allmänhet som av myndigheter.

Det finns inga belägg för att det vore menligt för fiskevården att bolagets fastigheter som här berörs bryts ut ur fiskevårdsområdet. Fallet kan vara det omvända. Ej heller har det setts som olämpligt att mindre områden i älvar lämnas utanför fiskevårdsområden då de bildas. Att det blir en lucka möter således inget hinder för fiskevården enligt praxis.

Såväl första som andra punkten i § 27 lagen om fiskevårdsområden kan konstateras vara uppfyllda. SCA kan även konstatera att andra och tredje punkten uppfylls i 28 § lagen om fiskevårdsområden. Att punkten 3 uppfylls grundas huvudsakligen på den ovilja till rättelse som finns trots att verksamheten och beslut strider mot såväl föreningens stadgar som mot gällande lag.

Efter att länsstyrelsen inhämtat uppgifter från det kommunala lantmäteriet vid Skellefteå kommun bereddes SCA möjlighet att yttra sig över sagda uppgifter, men inget yttrande inkom.

Föreningen bereddes också möjlighet att yttra sig över uppgifterna från lantmäteriet, samt över SCA:s senaste yttrande. Föreningen yttrade bland annat följande:

Det som görs i en del av älven påverkar övriga delar och i vart fall de delar som finns nedströms. Sökandena redovisar flera ändringar och sammanslagningar gällande fastigheter som skett under åren sedan fiskevårdsområdet bildades. Styrelsen ifrågasätter om den bild som ges är korrekt och förenlig med de fiskerätter som förelegat ursprungligen, då inga nya fiskerätter tillkommit. Genom fastighetsregleringar har stora fastighetsägare gjort förändringar och försäljningar där fiskerätterna behandlats på ett sätt som kan ifrågasättas och de redovisade uppgifterna framstår inte som fullt utredda. I de beskrivningar som sökandena lämnat om nuvarande verksamhet förekommer grova felaktigheter varför även de redovisningar som lämnas om fiskerätter och överlåtelse bör kontrolleras noga om det skulle bli aktuella med någon förändring av fiskevårdsområdet. Styrelsen betalar för en aktuell uppdaterad fiskerättsägarförteckning varje år.

Ansvar gentemot närboende och mot allmänheten i stort går att ta på många sätt. Att delta aktivt i den förvaltande föreningens styrelsearbete och arbetsgrupper där de själva är medlemmar är ett rimligt alternativ. Styrelsen finner det olyckligt ifall föreningens arbete indirekt ska styras utifrån att medlemmar kliver av när man inte får majoriteten av årsstämman/fiskerättsägare med sig.

Slutligen bereddes SCA möjlighet att yttra sig över föreningens yttrande. SCA anförde då bland annat följande:

SCA har tagit del av styrelsens yttrande. SCA har, liksom styrelsens senaste anförande, inget ytterligare att tillföra ärendet i sak.

Ett yttrande har vidare inkommit från fiskerättsägare Bertil Furberg. Länsstyrelsen bedömer att detta yttrande inte har tillfört ärendet något i sak och har därför avstått från att bereda parterna möjlighet att yttra sig över det.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Som framgår av 23 § förvaltningslagen (2017:900), FL, ska en myndighet se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning. Om det behövs ska myndigheten genom frågor och påpekanden verka för att parten förtydligar eller kompletterar framställningen.

Enligt 27 § lagen (1981:533) om fiskevårdsområden, LOFO, får länsstyrelsen besluta att ur fiskevårdsområdet utesluta

1. ett fiske som saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom området, eller
2. ett fiske eller flera fisker som kan utgöra en egen enhet för fiskevård, om övriga fisker inom fiskevårdsområdet även i fortsättningen kan utgöra ett lämpligt sådant område.

Ansökan om uteslutning får göras av fiskevårdsområdesföreningen eller av fiskets ägare.

Som framgår av 28 § LOFO får länsstyrelsen besluta att ett fiskevårdsområde ska upphöra och fiskevårdsområdesföreningen upplösas om

1. ägarna av fisket mera allmänt motsätter sig en fortsatt samverkan,
2. förhållandena har ändrats på ett sätt som väsentligt inverkar på föreningens verksamhet, eller
3. fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet.

Beslut om upplösning enligt första stycket 1 får meddelas tidigast tio år från det att beslutet om bildande av fiskevårdsområdet vann laga kraft.

I enlighet med 29 § LOFO får länsstyrelsen förordna att frågor som avses i 26, 27 eller 28 § ska utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid en sådan förrättning gäller 11–14 §§ i tillämpliga delar. Kostnaderna för förrättningen ska betalas av fiskevårdsområdesföreningen, om inte särskilda omständigheter gör att någon annan helt eller delvis bör svara för dem.

Prop. 2009/10:227 sida 65 anger att den tredje punkten i 28 § LOFO innebär att länsstyrelsen får rätt att besluta att ett fiskevårdsområde ska upphöra om fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av området. Bestämmelsen bör tillämpas restriktivt.

Innan det fattas ett beslut för att utesluta fiske ur ett fiskevårdsområde bör det enligt prop. 2009/10 sida 46 göras en noggrann bedömning. Det är viktigt att förutsättningarna för en ändamålsenlig fiskevård inom hela det ursprungliga området inte försämras genom uteslutning av fiske.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjurist Anna Stenmark efter föredragning av länsjurist Tina Risberg. Länsfiskekonsulent Ulf Carlsson har medverkat utan att delta i avgörandet.

Kopia till

ordf@byskealven.se

styrelsen@byskealven.se

Bilaga

Hur beslutet kan överklagas

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga

Hur man överklagar till Förvaltningsrätten

Om du är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga det hos Förvaltningsrätten, men överklagandet ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet ska vara skriftligt.

Ange följande

Grundkrav

- Skriv vilket beslut som överklagandet gäller. Det gör du enklast genom att ange beslutsdatum och ärendebeteckning (t.ex. 620-1234-2013).
- Redogör för om du tycker att Länsstyrelsens beslut är fel i sin helhet eller i vissa delar. Motivera ditt ställningstagande och skriv tydligt hur du anser att beslutet bör ändras.
- Ange vilka bevis du skulle vilja att domstolen tittar på och vad de olika bevisen ska styrka för något. Exempelvis kanske du åberopar ett intyg från en granne som styrker att din brygga legat på samma plats sedan 1950-talet. Skriftliga bevis bör du lämna in samtidigt som överklagandet.
- Om du väljer att anlita ombud bör en skriftlig fullmakt skickas med.

Kontaktuppgifter

Ange ditt namn, personnummer eller organisationsnummer, adress, adress till arbetsplats, e-postadress, telefonnummer till bostad och arbetsplats samt mobilnummer. Om du har ett hemligt telefonabonnemang behöver du bara uppge ditt nummer om domstolen frågar efter det.

Om du har ett ombud ska du också ange ombudets namn, postadress, e-postadress, mobiltelefonnummer och telefonnummer till arbetsplatsen.

Om du har en enskild motpart ska du, i möjligaste mån, lämna samma kontaktuppgifter för denna motpart som för dig själv.

Skicka överklagandet

Du kan skicka överklagandet via e-post eller brev.

E-post vasterbotten@lansstyrelsen.se
Brev Länsstyrelsen Västerbotten
 901 86 Umeå

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor, räknat från den dag när du fick beslutet, annars kan överklagandet inte tas upp. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.